

Posouzení bakalářské práce Aleny KOCHÁŇOVÉ

Korpusová analýza fungování francouzského příslovečného sousloví *en effet*

Alena Kocháňová si pro bakalářskou práci vybrala téma příslovečného sousloví *en effet*, charakteristiku jeho fungování v textu s cílem zjistit, které faktory ovlivňují jeho dvě základní funkce a významy – funkci potvrzujícího příslovce a dále funkci konektorově-argumentační.

Zkoumání těchto funkcí je založeno na kontrastivní korpusové analýze vycházející z paralelního korpusu InterCorp a dále z francouzského korpusu Frantext. Autorka se v analýze zaměřila na frekvenční a poziční faktor v kontextu psaných textů různých komunikačních oblastí (beletrie, publicistika, oblast administrativně-právní textů EU a řečnické projevy – primárně psané – přednesené na půdě Evropského parlamentu). Použití metody dvousměrné analýzy pak autorce umožnilo zkoumat prostřednictvím českých překladových ekvivalentů funkce a typy *en effet* a vymežit též toto příslovečné sousloví vůči *effectivement* a *en fait*, jež chápe jako potenciální synonyma sousloví *en effet*.

Práce je rozčleněna do tří kapitol. První kapitola se vzhledem ke konektorově-argumentační funkci *en effet* zabývá zpočátku kauzálními vztahy a dále problematikou konektorů. Ve třetí části této kapitoly přistupuje autorka k popisu jednotlivých typů *en effet*: Uvádí *en effet* v základní potvrzující funkci a dále ve funkci argumentativního konektoru ve srovnání s kauzálními spojkami *parce que*, *puisque*, *car* z hlediska pozice, návaznosti, úrovně argumentace, tématisko-rématické informace, atd. V závěru této kapitoly autorka přičleňuje charakteristiku *effectivement* a sousloví *en fait*.

Ve druhé kapitole se autorka zaměřila na charakteristiku použitých korpusů, na výběr textů a na analyzované jazykové styly. Přehledně prezentuje metodologii dvousměrné kontrastivní analýzy a konečně faktory umožňující upřesnit funkce a vlastnosti *en effet*: sémantický faktor, frekvenční faktor, syntakticko-distribuční faktor, význam v češtině.

Třetí kapitola práce představuje vlastní analýzu, v níž autorka dospěla k následujícím závěrům z hlediska typu textu a pozice *en effet*:

- Typy textů mají vliv na celkový výskyt *en effet* a do určité míry i na funkci a pozici. Nejširší škálou užití se vyznačuje beletrie.
- Z hlediska pozice je nejčastější výskyt *en effet* konstatován u všech typů textů v počáteční a středové pozici, v počáteční pozici s převládající funkcí argumentativního konektoru. Středová pozice ohraničující sousloví čárkami nemá vliv na argumentativní charakter; působí fakultativně. – V pozici

samostatné výpovědní jednotky, např. v odpovědi v mluvené interakci (zde v beletrii), má *en effet* funkci potvrzujícího (dodejme *přítakávajícího*) příslovce.

Velmi zajímavé jsou výsledky dvousměrné analýzy ve směru F – Č uvedené přehledem slovníkových ekvivalentů *en effet, effectivement, en fait* (str.49) a dále tabulkou nejpoužívanějších překladových ekvivalentů v češtině a přehledem nejčastějších českých ekvivalentů v beletrii s nejfrekventovanějším *totiž*. U překladů z oblasti publicistiky, textů EU a projevů přednesených na půdě Evropského parlamentu mne zaujal nejfrekventovanější překladatelský prostředek *en effet* – vynechání překladu. Z ukázek *totiž* vyplývá, že kontext vždy nemá implicitní roli .

V opačném směru analýzy Č-F autorka posuzuje francouzské překladové ekvivalenty českých výrazů odpovídajících sousloví *en effet – totiž, vskutku, skutečně, opravdu, vlastně, vždyť*. Výzkum byl proveden pouze na příkladech z beletrie a na výsledcích je patrné, že kategorii „vynecháno“ je možno realizovat pomocí kontextu; rovněž se vyskytují překladové ekvivalenty s kauzální instrukcí a dále ekvivalenty ve funkci potvrzující.

Autorka závěrem analýzy korpusů konstatuje, že u překladových ekvivalentů z InterCorpu se nejčastěji objevují výrazy uvedené ve francouzsko-českých slovnících *vskutku, opravdu, totiž, ve skutečnosti*.

V závěru práce autorka opětovně konstatuje vliv typu textu na míru výskytu argumentativního či potvrzujícího *en effet*. U argumentativních textů (z oblasti publicistiky, právnických textů, řečnických projevů) pak konstatuje nejenom vyšší výskyt sousloví ve funkci argumentativního konektoru, ale ve stejné míře i *en effet* potvrzujícího. V beletrii naopak konstatuje převažující funkci potvrzující. - Poziční faktor se nepotvrdil jako jednoznačné kritérium pro stanovení typu *en effet*. - Na základě výsledků výzkumu autorka navrhuje rozšířit klasifikaci typů *en effet* o dvě další funkce, *en effet* „reálné“ a *en effet* ve funkci vsuvky bez vlastního významu.

Práce je napsána kultivovaným jazykem. Doprovází ji fundovaný seznam literatury autorů frankofonních a českých. Text je doplněn ilustračními tabulkami, grafy a souborem funkčních příloh.

Připomínky:

1. U *en fait* mám výhradu k chápání tohoto textového sousloví jakožto potenciálního synonyma *en effet* (str.9, 15, 22-24, 60, 61, atd.). Rovněž *en fait* signalizuje komunikativní strategii mluvčího (*les traces de l'argumentation*), avšak na rozdíl od *en effet* uvozuje restrikcí, korekcí a v některých kontextech dokonce vyvrácení předcházejícího tvrzení; značí, že „ve skutečnosti = en réalité“, předcházející informace není zcela přesná. V češtině odpovídá francouzskému *en fait* nejlépe překladový ekvivalent *ve skutečnosti (však), fakticky (však), skutečně (však), vlastně (však)* s opozičním dodatkem explicitně

vyjádřeným či zahrnutým v kontextu.

2. Pozor na psaní příjmení české překladatelky: Alexandra *Pflimplová*.

Předkládaná práce svým záběrem a zpracováním překračuje rámec požadavků kladených na bakalářskou práci. Hodnotím ji výborně a doporučuji k obhajobě.

V Praze, 26.srpna 2013

PhDr. Hana Loucká, CSc.
oponent